

Biblija – Stari Zavjet 2019./2020.
ponedjeljak 11:15, srijeda 10:15,
ECTS 6, amdg.ffrz.hr

Ponovljeni zakon

Mojsijev oproštajni govor

– kada? (1,3) 1.11.40.

* prisutni u tekstu: Mojsije i sav Izrael (1,1)

* dijelovi govora u 1. mn. (“mi”); npr. 1,6:

“יהוה Bog *naš*, reče *nam*...”

Pnz važan za NZ

- ukupno 280 navoda i aluzija
- najveća zapovijed (Mk 12,29s)
 - Ljubi...! *šema' jišra'el* Pnz 6,4s
 - + “iz svega uma svojega”
 - Mt 22,37 bez “snaga”,
Lk 10,27 Zakonoznanac
 - Dopuna (Mk 12,31): Lev 19,18b
- Kušnja u pustinji (Mt 4,1-11): “Pisano je” 4,4.7.10
 - ne samo o kruhu Pnz 8,3b
 - ne iskušavajte Boga svoga Pnz 6,16a (LXX jd.)
 - njemu iskazuj štovanje Pnz 6,13a (NZ: + $\mu\nu\nu\omicron\varsigma$)
- Isus primjenjuje, produhovljuje i radikalizira

Integralni i završni dio Petoknjižja

- Što povezuje Post 13,14-17 s Pnz 34,1-4?
 - *Što treba učiniti Božji izabranik?*
- Gleda zemlju
 - *Kakvo je Božje obećanje?*
- Dat će zemlju potomstvu
- Pnz 34,11s
 - *...znakovi i čudesu u zemlji egipatskoj*
 - *... moćna ruka... na oči svega Izraela.*
 - → sažetak *Izlaska*

James Tissot, Mojsije gleda obećanu zemlju (akvarel, 1896.-1902.)

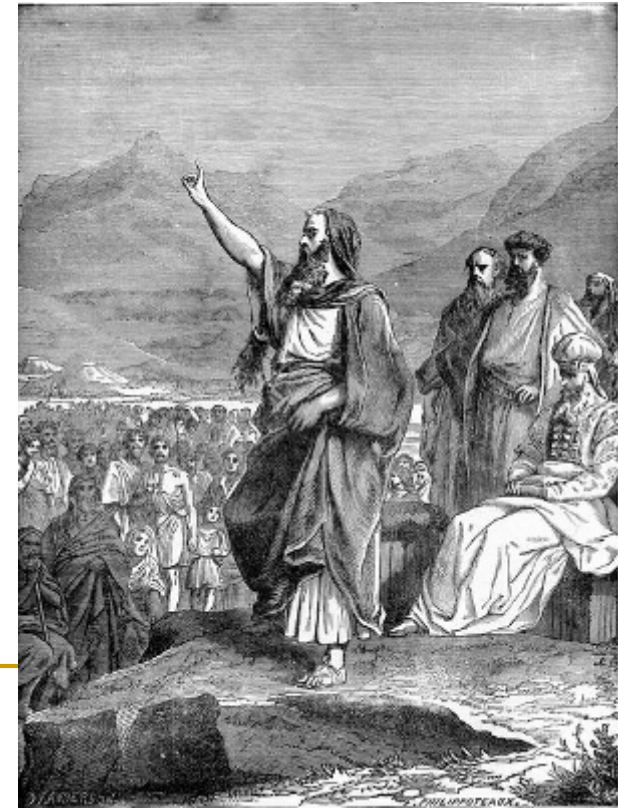
Ime i smještanje

- דברים *dēbarîm* – riječi
- = zbivanja
- δευτερονόμιον **Pnz 17,18**
 - משנה התורה הזאת
mišnê hatôrâ hazo't
“kopija” te Pouke
- Riječi 1.11.40. (1,3) usp. **32,48-50**
 - – “istoga toga dana”; uspni se, pogledaj!
- Oproštajni govor – testament
- Mojsije je napisao Toru (31,9)
 - završio pisanje u knjigu (ספר *sefer*) 31,24

Četiri “poglavlja”

- דְּבָרִים *dēbarîm* (1,1) “Riječi”
- תּוֹרָה *tôrâ* (4,44) “Zakon, tj. Pouka”
- דִּבְרֵי הַבְּרִית *dibrê hab^erît* (28,69) “Riječi Saveza”
- הַבְּרָכָה *habb^erakâ* (33,1) “Blagoslov”
 - svaki put uvod naznačuje slušatelje i okolnosti
- A) prisjećanje na prošle događaje, B) zakon i C) *potpis ugovora*
 - izuzetak: 32,48-52 i c34
- o Mojsijevoj smrti

Odredbe i prava

- Formalni okvir
 - 4,45 (6,1; 12,1) – najava
 - 26,16 – zaključak:
 - “Bog tvoj naređuje ti da obdržavaš ove *odredbe i prava*”
 - KS: zakoni i uredbe
 - Šarić: zakoni i naredbe
- תוקים ומשפטים
hûqîm ûmišpatîm
 - 5,1 i 11,32 proslov (c5-11)
 - 5,6-21 = 10 zapovijedi
 - 12,1 i 26,16 razrada (c12-26)

Uzor-prorok Mojsije

- Prorok u Pnz 18,15?
- **נביא *nabî*** “kao što sam ja” Pnz 18,15
 - Vjerodostojna oporuka usp. v18:
 - “kao što si ti” – “ja ću podići proroka”
- Posrednik *Saveza* (18,16)
 - prenosi “im” Božje riječi (v18)
- Definicija proroka u Pnz 18,18b
- “Dat ću riječi svoje u njegova usta...”
 - Prva dužnost proroka – primiti riječ
 - Bog ga podiže, jedan od braće (18,15)
 - Govori što Bog zapovijeda (18,18)

- Mojsije jedinstven (34,10)
- “licem u lice” (34,10)
- poslan od Boga **שלה *šalah*** (34,11)

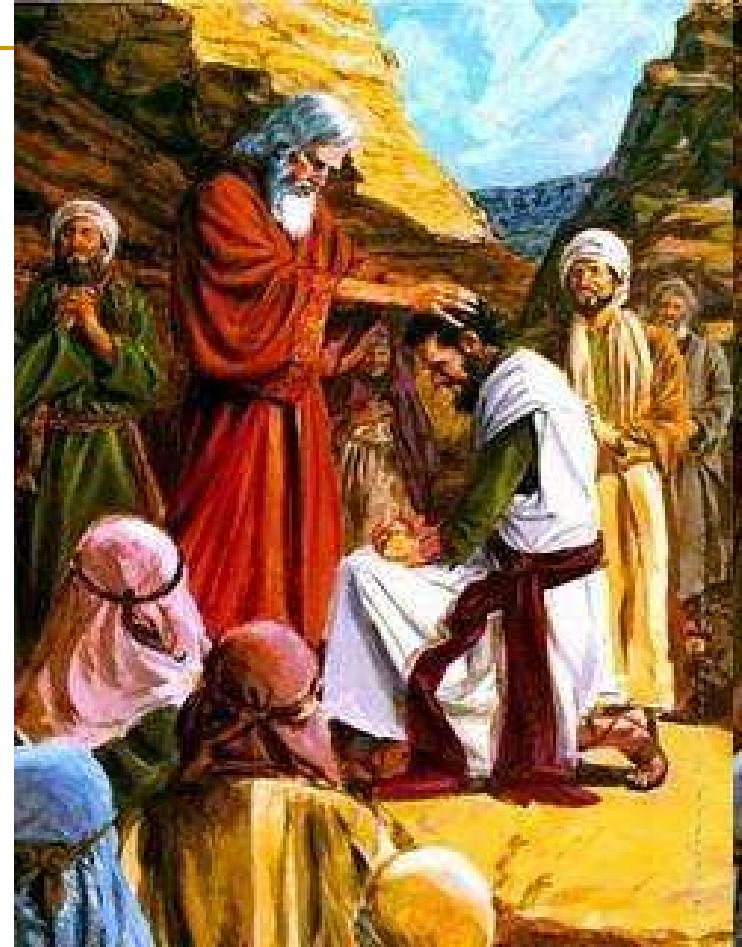
Jošua nasljednik

- Božji **nalog** (Pnz 1,38)
 - Mojsije **Podsjeća** (31,3)
- **Izvršenje**: Jošua prima poslanje (Pnz 31,7)
- *Od koga?*
 - Od Mojsija – *Pred kim?*
 - Pred cijelom zajednicom
- Mojsije prenosi nalog (31,7):
 - S narodom u zemlji
 - Podijeliti baštinu
- *Potpura (Pnz 31,8)?*
- יהוה će biti s tobom (usp. Izl 3,12)
 - Tko govori Mojsijev *psalam 32,44?*
- Mojsije i Jošua

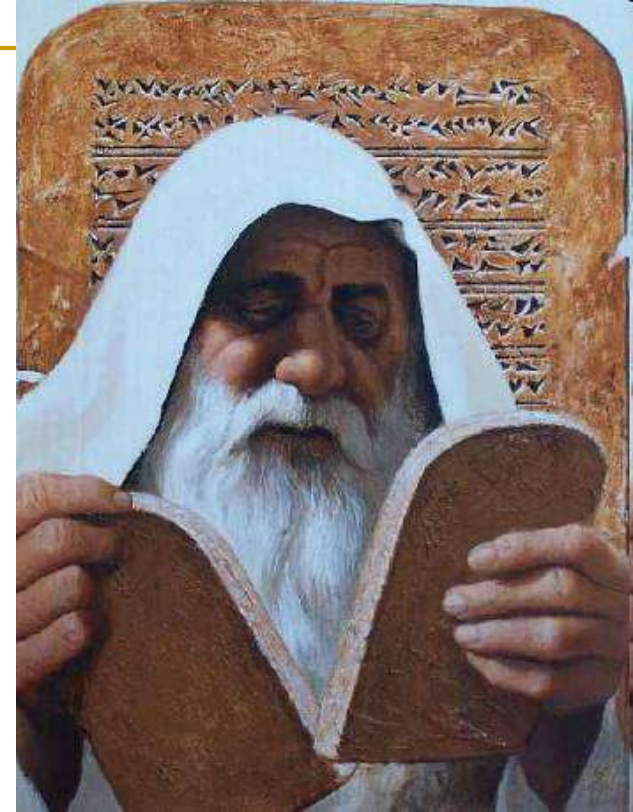
Prijenos vlasti

- **Osvrt:** Jošua primio poslanje u Pnz 34,9
 - Kako, plodovi?
- Polaganje ruku
- Ispunjen Duhom mudrosti
- Posrednik Božje *Pouke* nakon Mojsija
 - motivira cijelu knjigu:
- povod za “Savez u Moabu”
- Pnz u kontekstu od Post do 2 Kr

Posluššan do smrti

- Posljednja zapovijed u Pnz **32,50**
- “Umri”
 - Nakon dovršena posla (2x “sve” v45)
 - Riječi, zajednica
- Prije: “uspni se i pogledaj!” (v49)
 - po kojem uzoru treba umrijeti (v50)
- brat (v50) – za kojega je molio (9,20)
- Mojsije ozbiljno shvaća usp. c33
 - Čuje posljednje riječi Božje (**34,4**)
 - Izvršava zapovijed u 34,5:
- Umire (34,5 – “sluga Gospodnji”)
 - Tko ga je pokopao 34,6?
- “on” = Bog?
 - Koliko godina doživio (34,7)?
- 120 godina (34,7 usp. Post 6,3) – puna mjera

Ugovor (Pnz 26,17-19)

- **tumačenje središnjem tekstu c5-28
(=odredbe i prava + blagoslov i prokletstvo)**
 - **17 Danas si ugovorio s Jahvom da će ti on biti Bog, a ti da ćeš ići njegovim putovima, držati njegove zakone, njegove zapovijedi i njegove uredbe i slušati njegov glas. 18 Danas je Jahve ugovorio s tobom da ćeš ti biti njegov narod, njegova predraga svojina, kako ti je obećao, i da ćeš držati sve njegove zapovijedi. 19 On će te uzvisiti čašću, imenom i slavom nad sve narode koje je stvorio; i ti ćeš biti narod posvećen Jahvi, Bogu svome, kako ti je rekao."**

Sklopljen ugovor

- Pnz 26,17-19 daje tumačenje središnjem tekstu c5-28 (=odredbe i prava + blagoslov i prokletstvo)
 - Koje su dvije stranke u *ugovoru* (17.19)?
 - Na što se obvezuju?
- Tvoj Bog, slušati glas (17)
- Narod posvećen יהוה, iznad svih (19)
 - Obveza naroda preko (27,1)?
- Starješina
 - Obveza Božja preko (27,9)?
- Svećenika

